

Trvalost a změna

Musíme nejprve rozlišit změnu od našeho (nebo číhokoli) vnímání změny. Vnímat může změnu jen ten, kdo si pamatuje, že před chvílí bylo něco jinak (a co), a ovšem také kdo je schopen očekávat, že něco bude jinak také za chvíli. Nechme tedy vnímání změny (její registrování, zaznamenání) stranou, a věnujme se „změně samé“, tj. skutečné změně, byť jen jako obecnému příkladu (což se ovšem opět neobejde bez našeho aktivního přístupu). Vnímat, tj. registrovat můžeme jen skutečnou změnu; v čem taková změna vlastně spočívá? Něco, co tu před chvílí bylo, tu nyní chybí, prostě to tu není, anebo něco, co tu nebylo, tu nyní je, je to jakoby navíc. Pouhou registrací nemůžeme najít dostatečný důvod, proč bychom měli zánik něčeho jakkoli spojovat se vznikem něčeho jiného. Někdy taková „dvojice“ k sobě opravdu náleží, ale jindy nikoli. Pokud k sobě zánik (pominutí) něčeho a vznik (objevení) něčeho jiného náleží, můžeme vskutku předpokládat, že nejde jen o pořadí v nějaké sérii jevů, ale že jde o jejich spjatost hlubšího, podstatnějšího charakteru. A právě tento podstatný, „bytostný“ charakter sepětí čehosi předchozího, co mizí, s čím si přicházejícím a příštím, co se objevuje, se musí stát předmětem našeho zájmu a studia.

(Písek, 081215-1.)